

Inzenden scores

Vul de scores van de alfabetisch eerste vijf
kandidaten per school in op de optisch leesbare
formulieren of verwerk de scores in het
programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar de
Citogroep.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerst gegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, eindexamenbesluit vwo-havo-mavo).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1 (nieuwe stijl) VWO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de lagere loonbelasting en de daarmee gepaard gaande stijging van de nettolonen kan leiden tot lagere looneisen, waardoor de loonkostenstijging kan worden beperkt hetgeen prijsstijging kan afremmen.

Maximumscore 2

- 2 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
€ 6,4 miljard (oorspronkelijke verlaging) – € 5,1 miljard (uiteindelijke daling) =
€ 1,3 miljard

Maximumscore 2

- 3 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de extra overheidsbestedingen rechtstreeks de totale bestedingen vergroten, terwijl van de toename van het netto-inkomen ten gevolge van de verlaging van de loonbelasting een deel kan worden gespaard / wegvloeit vanwege import.

Maximumscore 2

- 4 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat de rentelasten afnemen en dat dit geld bij gelijkblijvende totale uitgaven aan nieuwe doelen kan worden besteed.

Opgave 2

Maximumscore 2

- 5 ☐ beroepsbevolking, nationaal product en arbeidsproductiviteit

- Voor elk ontbrekend of ten onrechte genoemd gegeven

-1

Maximumscore 2

- 6 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
$$\frac{102,5}{101,9} \times 100\% = 100,5888 \rightarrow 0,59\%$$

Maximumscore 2

- 7 ☐ verlagen
Uit de verklaring moet blijken dat het aantal werkenden / premiebetalers toeneemt en het aantal werklozen afneemt, zodat bij een gelijkblijvend premiepercentage de premie-ontvangsten groter zijn dan nodig om de werkloosheidsuitkeringen te kunnen betalen.

Opgave 3**Maximumscore 2**8 ☐ nee

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat de Lorenzcurve niets zegt over de absolute hoogte van de inkomens.

Maximumscore 39 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

	gemiddeld inkomen per huishouden	in procenten van het totaal (cumulatief)	coördinaten
1ste 20%-groep	42.660	10	(0, 0)
2de 20%-groep	64.080	25	20, 10
3de 20%-groep	85.280	45	40, 25
4de 20%-groep	106.650	70	60, 45
5de 20%-groep	127.960	100	80, 70
totaal inkomen	426.630		(100, 100)

*Opmerking**Per kolom maximaal 1 punt toekennen.***Maximumscore 1**10 ☐ nivellering

Uit het antwoord moet bovendien blijken dat de desbetreffende lijn dicht bij de diagonaal loopt.

Maximumscore 211 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- betaalde inkomensoverdrachten

Een antwoord waaruit blijkt dat er sprake is van een progressieve lastendruk zodat de hogere inkomens er ten opzichte van de lagere inkomens op achteruitgaan.

- ontvangen inkomensoverdrachten

Een antwoord waaruit blijkt dat deze vooral terechtkomen bij de lagere inkomens zodat deze er ten opzichte van de hogere inkomens op vooruitgaan.

Opgave 4**Maximumscore 2**12 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat er vóór de liberalisering winst werd behaald zodat er door het wegvallen van de toetredingsbelemmeringen meer taxibedrijven komen die via prijsconcurrentie klanten proberen te werven.

Maximumscore 313 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\text{prijsstijging: } \frac{€17,10 - €15}{€15} \times 100\% = 14\%$$

$$\bullet -0,1 = \frac{\text{afzetverandering}}{14\%} \rightarrow \text{afzetverandering: } -0,1 \times 14\% = -1,4\%$$

2

$$\bullet \text{ omzetstijging: } 1,14 \times 0,986 = 1,124 \rightarrow 12,4\%$$

1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 1

- 14 ☐ onder de voorwaarde dat het aantal taxi's relatief meer is gestegen dan de marktomzet

Maximumscore 2

- 15 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat (een hogere verkoopprijs bij een lagere omzet per taxi betekent dat) er per taxi minder klanten / ritten zijn, zodat de constante kosten per klant / rit een groter gewicht krijgen.

Opgave 5

Maximumscore 2

- 16 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{\text{€ 7,20 miljard}}{8 \text{ miljoen} \times \frac{18.000}{12}} = \text{€ 0,60}$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 3

- 17 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\text{besparing autobelasting: } \frac{\text{€ 5,76 miljard}}{8 \text{ miljoen}} = \text{€ 720}$$

$$\text{besparing brandstofkosten: } \frac{0,05 \times 18.000}{12} \times \text{€ 1,15} = \text{€ 86,25}$$

$$\text{kosten kilometerheffing: } (18.000 \times 0,95) \times \text{€ 0,06} = \text{€ 1.026}$$

$$\text{toename kosten: € 1.026} - \text{€ 86,25} - \text{€ 720} = \text{€ 219,75}$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 18 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
effect kilometerheffing van 5 eurocent: -2% gereden kilometers

$$\text{prijsverhoging brandstof: } \frac{40}{115} \times 100\% = 34,8\%$$

$$\text{prijselasticiteit: } \frac{-2\%}{+34,8\%} = -0,06$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 19 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
- effect van een kilometerheffing
Een antwoord waaruit blijkt dat automobilisten niet (voldoende) kunnen uitwijken naar andere vormen van vervoer en dus ongeacht de prijs auto zullen blijven (moeten) rijden.
 - effect van een accijnsverhoging
Een antwoord waaruit blijkt dat auto's steeds zuiniger met brandstof omgaan zodat een hogere accijns op brandstof per saldo geen hogere brandstofkosten oplevert.

Opgave 6**Maximumscore 2**

- 20 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om het op gang helpen van een bedrijfstak.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om het bewaren van economische onafhankelijkheid.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om een reactie op protectie door andere landen.

Maximumscore 1

- 21 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{40}{140} \times 100\% = 28,6\%$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 2

- 22 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de consumentenprijsindex (van landbouwproducten) een gemiddelde is en dat de binnenlandse landbouwproducten niet in prijs dalen.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat importeurs verwachten dat de vraag prijsinelastisch is, zodat een prijsverlaging omzetverlies oplevert.

Maximumscore 2

- 23 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat buitenlandse producten zonder invoerheffing goedkoper worden en dat de producenten in dit land via een prijsverlaging proberen hun concurrentiepositie te herstellen, waartoe goedkoper geproduceerd moet worden hetgeen mogelijk is als de productie per eenheid arbeid wordt vergroot.

Maximumscore 2

- 24 ☐ ja
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat de prijsverandering van landbouwproducten groter is dan die van industrieproducten en dat het werkgelegenheidsaandeel van de landbouw meer afneemt dan dat van de industrie.

Opgave 7**Maximumscore 2**

- 25 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat de inflatie in de EU toeneemt (kop 3) en dat een recessie gepaard gaat met minder groei van de bestedingen, hetgeen de kans op bestedingsinflatie verkleint.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat de inflatie in de EU toeneemt (kop 3) en dat een recessie de druk op de arbeidsmarkt wegneemt, hetgeen de kans op hogere lonen en (loon)kosteninflatie verkleint.

Maximumscore 2

- 26 ☐ kop 3
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat de inflatie in de EU toeneemt en dat een renteverlaging het lenen van geld goedkoper maakt en dus de bestedingen zou stimuleren, hetgeen de inflatie zou versterken.

- Indien uitsluitend gebruik is gemaakt van kop 4

0

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 27 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de rentedaling in de VS het aantrekkelijker maakt om in de EU te gaan beleggen, zodat de vraag naar euro's toeneemt en de koers van de euro gaat stijgen waardoor de importprijzen in euro's dalen, hetgeen kan leiden tot lagere consumentenprijzen.

Maximumscore 2

- 28 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de rentedaling in de VS de economische groei daar kan stimuleren zodat investeren in de VS aantrekkelijk wordt, hetgeen leidt tot een grotere vraag naar dollars en een hogere dollarkoers waardoor de importprijzen in euro's en de consumentenprijzen in de EU stijgen.

Opgave 8

Maximumscore 1

- 29 ☐ uit de werkloze beroepsbevolking

Maximumscore 2

- 30 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{5.796.000 \times 1,26}{10.864.000} \times 100\% = 67,2\%$$

Opmerkingen

- Een andere manier van afronden ook goed rekenen.
- Wanneer de p/a-ratio niet is gebruikt: 0 punten toekennen.

Maximumscore 2

- 31 ☐ stijgen
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat gehuwde vrouwen in grotere mate dan mannen de voorkeur geven aan een deeltijdbaan (omdat vrouwen veelal een baan combineren met zorgtaken).

Maximumscore 2

- 32 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een bij de economische groei achterblijvende arbeidsparticipatie tot een tekort aan arbeidskrachten kan leiden en tot een stijging van de loonkosten waardoor het exportprijnspeil kan stijgen.

Einde